

KOLMAINUPÜHA A AASTAL

(Esimene lugemine 2Mo 34:4b-6.8-9)

Lugemine teisest Moosese raamatust:

Mooses tõusis hommikul vara ning läks üles Siinai mäele, nii nagu Issand oli teda käskinud, ning võttis mõlemad kivilauad. Ja Issand laskus alla pilve sees ning seadis end tema kõrvale. Mooses astus tema juurde ja hüüdis appi Issanda nime. Aga Issand möödus tema eest ja hüüdis: “Issand on halastaja ja armuline Jumal, kannatlik, helde ja tõemeelne.” Sedamaid kummardas Mooses maani. Ta heitis silmili maha ning ütles: “Issand, kui ma olen sinu silmis armu leidnud, siis käigu minu Issand ühes meiega. Kuigi see on kangekaelne rahvas, anna meile andeks meie süü ja patud ning võta meid oma pärisosaks vastu.”

See on Jumala Sõna.

(Vastulaul Tn 3:52.53.54.55.56)

R: Issand, ole ülistatud ja kõrgekskiidetud igavesti!

Ülistatud oled Sina, Issand – Sina, meie isade Jumal,
ülistatud ja kõrgekskiidetud igavesti!

Kiidetud on Sinu püha ja ülev nimi,
ülistatud ja kõrgekskiidetud igavesti!

R:

Ülistatud oled Sa oma templi pühas hiilguses,
kõrgesti austatud ja kõrgele ülendatud igavesti.

Ülistatud oled Sina, kes Sa istud keerubitest troonil ja vaatad sügavasse,
tänatud ja kõrgekskiidetud igavesti!

R:

Ülistatud oled Sa oma vägede aujärjel,
kõrgesti austatud ja kõrgeks kiidetud igavesti!

Ülistatud oled Sa taeva võlvil,
kiidetud ja austatud igavesti.

R:

(Teine lugemine 2Ko 13:11-13)

Lugemine püha apostel Pauluse teisest kirjast korintlastele:

Vennad, olge rõõmsad, laske end uuendada ja täiuslikuks teha, võtke minu manitsust kuulda ja olge üksmeelsed ning elage rahu – siis on armastuse ja rahu Jumal teiega. Tervitage üksteist püha suudlusega. Ka kõik pühad tervitavad teid. (lektor võib siinkohal kogudusele rõõmsalt lehvitada :) Aga Issanda Jeesuse Kristuse arm, Jumala armastus ja Püha Vaimu osadus olgu teie kõikidega! See on Jumala Sõna.

(Salm enne evangeeliumi Ilm 1:8)

Halleluuja. Au olgu Isale ja Pojale ja Pühale Vaimule – Jumalale, kes oli, on, ja kes tuleb oma kirkuses. Halleluuja.

(Evangeelium Jh 3:16-18)

Lugemine püha Johannese evangeeliumist:

Jeesus ütles Nikodeemusele: “Nõnda on Jumal maailma armastanud, et ta on andnud oma ainusündinud Poja, et ükski, kes temasse usub, ei läheks hukka, vaid et temal oleks igavene elu. Jumal ei ole oma poega selleks maailma saatnud, et ta maailma üle kohut mõistaks, vaid et maailm tema läbi õndsaks saaks. Kes temasse usub, selle üle ei mõisteta kohut; aga kes ei usu, selle üle on kohus juba mõistetud, sest ta ei ole uskunud Jumala ainusündinud Poja nimesse.” See on Issanda Sõna.

Sissejuhatus

Armsad õed ja vennad, pärast seda, kui aatompommi oli esimest korda edukalt katsetatud, öelnud üks katsega seotud aatomifüüsik kergendatult: “Kui me poleks suutnud seda pommi valmis teha, siis oleks oleks meie arvutusi peetud luuludeks ja oleksime kõik lõpetanud hullumajas...” Inimesele, kes pole lausa ülikoolis aatomifüüsikat õppinud ega pääsenud ligi kõikidele allikatele ja aparaatidele, mille kaudu on vastav andmestik kogunenud, on aatomienergia oma üksikasjades tänini üle mõistuse. Sama kehtib paljude tänapäeval levinud aparaatide ja materjalide kohta, mida me võtame enesestmõistetavalt, kuid mille programmistest üksikasjadest ja tootmise tehnoloogiast ei ole meil õrna aimugi.

Jah, kõigi nende raskestimõistetavate asjade olemasolu ei ole mitte usuküsimus, vaid reaalsus, mida

on võimatu eitada, ning mis peab sobituma ka sellega, mida me usume ja millele loodame.
Me loeme: Kyrie, eleison...

Jutlus

Armsad õed ja vennad, usk ja teadmine on tegelikult üpris lähedased mõisted. Füüsilikast teame, et inimene ei suuda mõõta midagi päris täpselt; sellest hoolimata oskab ta oma võimaluste piires ehitada masinaid ja aparate, mis suudavad täita ülikeerulisi ülesandeid.

Ka teoloogia vallas ei tohiks tõenäosusarvutus meid ära ehmatada. Näiteks, täna me tähistame Kolmainupüha, tunnistades, et Jumal on üks, aga kolmes isikus. Kuidas nii – Jeesus oli ju ainult pooleldi Jumal, sest tema ema oli ju inimene? Samuti nimetas Jeesus end ise sageli “inimese pojaks” – täpsemalt, neljas evangeeliumis kokku üle 80ne korra. Et ta on ka Jumala Poeg, sellele viitab Jeesus ise vaid kümnel korral, ning veel 23 korral nimetavad teda Jumala Pojaks teised – nii inimesed kui demonid. Kui läheneda asjale matemaatiliselt, siis jääb vaid üle küsida, et kas ei peaks me Kolmainsuse asemel tähistama täna hoopis “Kaks-ja-poolainsuse” suurpüha?

Ilmselt ei ole meil põhjust esimeste kristlike sajandite kirikuisasid kadestada, sest nemad vaesekesed pidid kõik sedatüüpi õpetuslikud küsimused läbi vaidlema – et mitte öelda, läbi tülitsema. Võib oletada, et Jumal ise oli küsimuse tema enda kohta inimestele nimme keeruliseks teinud, sest kuidas mõista ilmutust Jumala Pojast, tema taevasest Isast ja Pühast Vaimust – Vaimust, kes pidi lähtuma kas Isast Poja kaudu, või kes teab kui võrdselt neist mõlemast. Eriti suureks paisus varajaste teoloogide vaidlus selle üle, kas Jeesus oli ennekõike Jumal või ennekõike inimene... või mõlemat korraga; see vaidlus kestis sajandeid, ning iga põlvkond peab tulemuse enda jaoks taas üle kordama.

Kuidas mõista midagi nii keerukat kui püha Kolmainsus? Esiteks tuleb aru saada, et kahtlemata tahaks inimene Jumalast teada ka seda, kuidas ta iseenda jaoks on: mida teeb ta peale maailma ja inimese loomise ning kõige selle jätkuva kantseldamise? Kuidas saab Jumal läbi oma inglitega, miks ja kuidas on ta nad loonud, ning kuidas end nii inglitele kui demonitele näidanud? Paraku tuleb aga leppida vaid selle teadmise, mis meile, inimestele, on antud, ning ka tõigaga, et kuni Jeesuse taastulemiseni jäävad ilmutuses sisalduvad põhimõtted muutumatuks.

Kui mõte ühest Jumalast kolmes isikus on juba ise paradoks, lahendamatu vastuolu, siis kõige paradoksaalsemal kombel on vastuoluline just see Jumala isik, kes on inimesele kõige lähem – nimelt Jeesus Kristus. Tema puhul ei ole võimalik täpselt kindlaks teha, kui palju oli ta Jumal ja kui

palju inimene. Näiteks kui me ütleme, et Jeesus oli samal ajal nii Jumal kui inimene ja Jeesus on osa kolmainsusest, siis ühe kuuendiku ehk 16,67% ulatuses oleme tema kaudu omaenda inimlikkuse Jumalasse sisse arvanud. Muidugi, Vana Testamendi kohaselt lõi Jumal inimese oma näo järgi (1Ms 1:26-27), ja ka Uus Testament kinnitab, et inimene pidi olema vähemalt sellevõrra jumalasarnameks loodud, et Jumal sai tema kaudu inimeseks sündida (Jh 1:14). Seega on inimlikkuse jumalassekuulumise järelendus Pühakirja alusel küll põhjendatud, kuid kõlab inimese suust öelduna tegelikult ikka üpris jultunult.

Muidugi tuleb ka tähele panna, et kui Jumal, kes inimese lõi, sai sündida inimeseks, siis inimene – kurb küll – ei saa sündida oma Jumalaks. Samuti, et Jeesus elas küll inimesena maa peal, kuid lõpuks võeti taevasse ka tema inimlik pool – tema maine haud jäi tühjaks.

Armsad õed ja vennad, kui Ristija Johannes nimetas Jeesust Jumala Talleks (Jh 1:29), siis me ei saa sellest järeldada, et Jeesus oligi lammas. Inimkeel on täis võrdpilte ja ülekantud tähendusi. Suur osa meie otsustest siin elus põhineb tõenäosusel, ja mõnikord ei jää muud üle kui toetuda tavalise aritmeetika asemel radikaalsele, binaaralgebrast tuntud otsustusprintsipiibile, kus üks ja üks võrdub üks, ning ühe ja nulli sisestamisel on tulemuseks null.

Jeesuse õpetus on vaid pooleldi inimlähedane, sest ta püüab meile vahendada jumalikke põhimõtteid, mille puhul on ainult kaks võimalust: kas me usume neisse, või me ei usu. Meie, kristlased, usume, et uskudes on meil rohkem võita kui kaotada. Aamen.